

Pranešimas spaudai

Liuksemburgas, 2020 m. liepos 14 d.

REACT-EU finansavimas, skirtas ekonomikos gaivinimui: įtampa tarp greito paramos teikimo ir racionalaus lėšų panaudojimo, teigia auditoriai

Europos Komisijos pasiūlymu dėl REACT-EU papildyti sanglaudos finansavimą ES šalims 58 milijardais eurų per pirmuosius labai svarbius kelerius atsigavimo po Covid-19 krizės metus siekiama sutelkti investicijas ir paankstinti finansinę paramą. Šiandien paskelbtoje naujoje nuomonėje Europos Audito Rūmai (EAR) atkreipia dėmesį į įtampą tarp pasiūlymo tikslo kuo greičiau suteikti papildomą finansavimą ir tikslo jį suteikti ten, kur jo labiausiai reikia ir kur jis turės didžiausią poveikį. Auditoriai taip pat įspėja, kad Komisijos kitų septynerių metų biudžetui pasiūlytiems reagavimo į krizes mechanizms trūksta nuostatų, kurios padėtų užtikrinti patikimą ES lėšų finansinį valdymą.

ES pasiūlė 750 milijardų eurų paketą, žinomą kaip „Next generation EU“, kad paremtų valstybių narių pastangas kuo labiau sumažinti socialinį ir ekonominį pandemijos poveikį ir grįžti į tvaraus augimo kelią. Dokumentų paketą sudaro 2014–2020 m. biudžeto laikotarpiu teikiama Sanglaudai ir Europos teritorijoms skirta ekonomikos gaivinimo pagalba (REACT-EU), kuria siekiama padėti pagrindą ES ekonomikos atgaivinimui 2020–2022 m. Be to, Komisija pasiūlė naujas Europos struktūrinių ir investicijų (ESI) fondų taisykles, taikomas 2021–2027 m. biudžeto laikotarpiu, kuriomis siekiama sukurti mechanizmus, kuriuos būtų galima greitai aktyvuoti, jei ateinančiais metais kils naujų sukrėtimų. Auditoriai įvertino abu šiuos pasiūlymus.

„Po Covid-19 protrūkio Komisija ėmėsi veiksmų įvairiose srityse, be kita ko, greitai sutelkė papildomų lėšų ir pasiūlė naujas finansavimo taisykles, – teigė už nuomonę atsakinga Audito Rūmų narė Iliana Ivanova. – Šios priemonės yra sveikintinos, tačiau, kad būtų veiksmingos, jos turi būti gerai koordinuojamos ES ir nacionaliniu lygmenimis.“

Auditoriai palankiai vertina Komisijos pasiūlymą administruoti REACT-EU finansavimą pagal esamas ESI fondų struktūras valstybėse narėse, kuris, jų nuomone, yra „protinga ir pragmatiška idėja“. Tačiau pasiūlymu valstybėms narėms suteikiama galimybė laisvai spręsti, kaip naudoti papildomą finansavimą, ir jame trūksta išsamios informacijos apie tai, kaip jis bus koordinuojamas su kitomis ES priemonėmis ir nacionalinėmis schemomis. Dėl to kyla rizika kad ES

Šio pranešimo spaudai tikslas – pateikti Europos Audito Rūmų nuomonės pagrindines mintis. Visa nuomonė pateikta eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi - L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

parama gali būti suskaidyta arba dubliuojama. Be to, valstybėms narėms reikėtų įsipareigoti skirti papildomų lėšų (t. y. jas skirti konkrečioms tikslams) iki 2022 m., o tai dar labiau apsunkintų jų gebėjimą jas išleisti teisingai ir patikimai, taigi kiltų rizika, kad išlaidos bus skubotos, nes pirmenybė bus teikiama lėšų įsisavinimui, o ne jų panaudojimui ekonomiškiausiu būdu („naudok arba prarask“) ir kiltų didesnė pažeidimų ir sukčiavimo rizika. Ši rizika visų pirma kyla valstybėms narėms, kurios gali labiausiai nukentėti nuo pandemijos ir kurių lėšų įsisavinimo lygis yra žemesnis. Galiausiai auditoriai pabrėžia, kad naujasis finansavimo paskirstymo valstybėms narėms metodas gali būti iškreiptas dėl nepakankamai įvertinto nedarbo lygio.

Siūlomais bendrųjų nuostatų, kuriomis reglamentuojamas ESI fondų naudojimas 2021–2027 m., pakeitimais siekiama stiprinti ES gebėjimą reaguoti į išskirtines ir neįprastas aplinkybes. Jos būtų taikomos bet kokiais padėčiais, kurių Taryba pripažįsta krize, ir leistų Komisijai laikinai greičiau reaguoti priimant „įgyvendinimo sprendimus“. Tačiau Komisijos pasiūlyme nenurodoma, kada baigsis jos laikinas įgaliojimų suteikimas, taip pat nenustatoma aspektų, kuriais būtų galima užtikrinti patikimą finansų valdymą, pavyzdžiui, „savaimingumo“ (finansuojant projektus, kurie bet kuriuo atveju būtų buvę užbaigti) nuo projektų patvirtinimo atgaline data rizikos mažinimas. Todėl Komisijai gali reikėti pridėti papildomų taisyklių, susijusių su krizinėmis situacijomis, kai jos susidaro. Teigiamai vertintina tai, kad į pasiūlymą įtrauktos patobulintos nuostatos dėl skubaus finansavimo stebėjimo, o tai yra pirmas žingsnis siekiant didesnio skaidrumo.

Pastabos leidėjams

2020–2022 m. laikotarpiui Komisija siūlo dar 58 272 800 000 eurų dabartinėmis kainomis.

EAR nuomonę Nr. 4/2020 dėl siūlomo REACT-EU reglamento ir Bendrųjų nuostatų reglamento, kuriuo reglamentuojami ESI fondai, šiuo metu galima rasti EAR interneto svetainėje (eca.europa.eu) anglų kalba; netrukus ji bus paskelbta kitomis kalbomis. Europos Parlamentas ir Taryba, vadovaudamiesi Sutartimi dėl ES veikimo, paprašė pateikti nuomonę dėl kiekvieno pasiūlymo. Siekdami greitai reaguoti, EAR paskelbė šias nuomones kaip vieną bendrą dokumentą.

EAR prisideda prie ES finansų valdymo gerinimo, skelbdami nuomones dėl finansinį poveikį turinčių naujų ar peržiūrimų teisės aktų pasiūlymų. Šias nuomones savo darbe naudoja teisėkūros institucijos – Europos Parlamentas ir Taryba. 2019 m. auditoriai paskelbė „[Glaustas pastabas](#)“ dėl Komisijos 2018 m. pasiūlymų dėl būsimos DFP. 2020 m. balandžio mėn. jie paskelbė [nuomonę](#) dėl pasiūlymo dėl išskirtinio lankstumo naudojant ESI fondus COVID-19 krizei įveikti, o netrukus bus pateiktos kitos su COVID-19 susijusios nuomonės. Informacijos apie EAR priemones, kurių buvo imtasi reaguojant į COVID-19 pandemiją, galima rasti [čia](#).

Kontaktai spaudai dėl šios nuomonės:

Damijan Fišer, e. paštas: damijan.fiser@eca.europa.eu, tel. (+352) 4398 45 510, mob. tel. (+352) 621 55 22 24